

Det humana dödsstraffet

USA är väl ändå framgångens förlovade land. Tänk så långt man kan komma med hjälp av innovativa hjärnor, lite teknik och ett beslutsamt sinne.

I det nya landet fick kolonistörerna återanvända hemlandets traditioner men även uppfinna nytt, hitta egna former för att vidmakthålla det goda om än i ny, modernare form.

Det gällde även de olika straffformerna. Man hade kommit långt i metoderna att ta livet av varandra. Medeltidens excesser byggde på att avskräckningsprincipen var straffets viktigaste funktion. Statsmakternas resurser var begränsade vad det gällde att bekämpa brottslighet, varför det istället gällde att statuera exempel. Vedergällning var statens svar på den som bröt lagarna.

Det engelska högförräderistraflet (användes ännu 1745 vid uppror i Skottland) utdömdes så att den dömda hängdes så mycket att han hann uppleva plågorna och dödsskräcken, sedan band han vid en påle och kastrerades, varpå magen skars upp, inälvorna slets ut och brändes på ett fyrfat. Till sist högs huvudet av och kroppen fyrdelades. Kroppsdelarna sattes upp på stads- eller slottsmuren. För myntförfälskning var levande kokning i olja, vin eller vatten ett vanligt straff. Brottslingen hängdes upp ovanför den kokande grytan och sänktes ned stegvis för att koka sönder bit för bit. Straffet hade en speglande karaktär. Det skulle åskådliggöra hur brottet begåtts när mynten tillverkades. Andra straffarter var brännande på bål, levande stekning på halster, sönderslitning mellan hästar och rådbråkning. Ibland föregicks allt av tortyr på avrättningsplatsen för att straffet skulle skärpas.

Men det var förr det. Människan tycks ju ändå tro att den har utvecklats under alla århundraden. Vi lever ju i en tid där humanism och mänskliga rättigheter tagit plats som något självklart i människors sinnen.

I USA försökte man verkligen bli lika duktiga som engelsmän att hänga de kriminella. Men på något sätt gick det inget vidare. Alldeles för många blev hängande och dog långsamt genom strypning medan andra på grund av för lång fallhöjd under luckan blev halshuggna istället så endast skallen blev dinglande i repstumpen medan kroppen dråsade ned i golvet. Men lusten att modernisera gav tekniker och uppfinnare ingen ro.

Ett visst tryck fanns även från politikerna att hitta något eget, ett modernt sätt att ta livet av folk, värdigt de nya möjligheternas förlovade land. Den första elektriska stolen såg dagens ljus 1889, en stabil träkonstruktion i ek med två elektroder, en för huvudet och en avsedd att fästas vid benet.

Premiären gick av stapeln den 6 augusti 1890 i Auburnfängelset.

*

- Öppna dörren!

Vaktchefen ser sammanbiten ut under mösskärmen och nickar in mot cellen. Den andre vakten tar fram en stor nyckelknippa, prövar en av dem och den tunga dörren svänger upp. "Det är dags nu William. Du ska få möta din skapare . Men, du har ju knappt ätit nåt?"

Kemmler sitter framåtlutad på sin brits, stöder huvudet i händerna och suckar uppgivet.

- Nej, Mr. Benson. Jag kunde inte äta. Det rinner rakt igenom. Jag är så rädd... känner mig alldeles tom inombords. Allt känns överkligt...

På den stora tallriken ligger en halv biff och någon slags potatis. På den lilla har glassen smält ihop till en sås. Det verkar som om Kemmler mest har petat i maten. Bredvid tallrikarna ligger en uppslagen bibel. Man sätter på Kemmler rejäla kedjor med bojor vid anklar och handleder för att förstärka säkerheten vid transporten mellan hus D till E, dödens hus.

- William, det är definitivt. Guvernören har meddelat att det blir av. Han stöder sig på det tidigare beslutet. Dom anser inte att det 8: e och 14: e tillägget till konstitutionen om förbud mot grymma och ovanliga straff är tillämpliga här. Det här är en mer human avrättningsform än de tidigare. Om exakt en halvtimme är det dags. Du kommer att bli den förste som avrättas i stolen. William, du blir säkert historisk. Var inte orolig, det kommer att gå fort och lätt. En sekund bara så är det över.

Han ler uppmuntrande och klappar Kemmler lätt på axeln när denne går förbi honom ut i den långa korridoren. Där väntar flera vakter som ska följa honom på den sista promenaden. Det rasslar om kedjorna när Kemmler går denna suckarnas gång bort mot E-huset. Andra intagna som sitter där i väntan på att deras dom ska verkställas sträcker ut händerna genom gallren, ger Kemmler en klapp, några applåderar, andra skriker ut sin egen vanmakt. Det ekar i korridoren av alla olika ljud och vaktchefen skyndar på stegen. Det tar tre minuter innan de kommer fram till nästa hus.

*

Rummet är rektangulärt med vita, sterila väggar. Stolen står längst bort i rummet från dörren sett. Det är en pjäs i mörkt ekträ med läderremmar och två sladdar, i vilkas ändar det finns två blanka plattor, själva elektroderna. I den andra änden av rummet finns ett tjugotal stolar formerade i biosittning, dels för offret Tillie Zieglers släktingar men även för läkare, tekniker och någon journalist.

Där sitter Tillies bror Robert, som längtat efter det här tillfället i över två år. Han tummar på den broschyr han har fått av en vaktkonstapel när han passerade säkerhetskontrollen. Den består av fyra sidor och beskriver den nya avrättningsmetodens säkerhet, humanitet och enkelhet. Robert slår upp bladet och under teckningen av den nya stolen läser han:

"Den dömda spänns fast i stolen med hjälp av remmar, som sitter över bröst, höfter, armar och ben. Två kopparelektroder fästs vid kroppen, ett vid benet och det andra på hjässan, som har rakats högst upp för att öka konduktiviteten mellan huvud och kontakterna. Dessa smetas in med en kräm för att öka strömförmågan och för att undvika bränning. En lädermask träs över huvudet på den dömda och, om den dömda så önskar, över den en svart huva. Vid avrättningen trycker bödeln på en knapp som sluter strömmen och ger en första stöt på 1700-2400 volt under 30-60 sekunder beroende på den dömdes hälsoläge och vikt. Strömstyrkan uppgår högst till 6 ampere eftersom kroppen annars riskerar att koka. Den första stöten förstör hjärnan och det centrala nervsystemet, den avrättade blir paralyserad eftersom alla muskler i kroppen drar ihop sig under

det att strömmen är på. Det är under den tiden omöjligt för hjärtat att slå eller för den dömden att andas. En doktor undersöker kroppen. Är fången inte död ges ytterligare stötar, upp till 5 kan behövas för att förstärka effekten av strömmen tills fången kan förklaras död. Själva processen från det att strömmen slås på tills dödförklaring sker kan uppgå till omkring två minuter. Förfarandet är snabbt, enkelt, humant och effektivt."

Robert ler inåtvänt, lägger broschyren åt sidan. En sidodörr öppnas strax och vaktchefen kommer in med fången och ett antal konstaplar. Det går ett sus av förväntan genom lokalen och det skrapas med stolarna, kanske för att alla vill se bättre. Kemmler är iklädd bruna löst sittande byxor, tofflor och en vid skjorta med V-ringad hals. Han är askgrå i ansiktet, och irrar med blicken över lokalen samtidigt som han verkar undvika ögonkontakt. Han ser ihopsjunken ut, liten och rädd. Man låser upp kedjornas lås och han masserar handlederna för att få igång blodcirkulationen. Han böjer sig vid något tillfälle framåt. En kal fläck om 5 centimeters diameter syns högst uppe på hjässan.

Vaktchefen tar ett steg framåt mot Kemmler, läser högt från domen och beslutet om verkställighet.

- Kemmler. Innan vi sätter igång frågar jag dig om du har något ytterligare att säga. Han ser uppfordrande på honom, pekar lite med sitt papper. Kemmler rör nervöst på sig, verkar inte veta riktigt vad eller om han ska säga något. Han söker Roberts blick, den som ju var hans tillämnade svåger.

- Jag... jag vill bara. Jag ångrar mig så djupt. Det bara hände. Tillie kommer inte tillbaka, jag vet. Robert, jag kan inte ge dig tillbaka den syster jag vet att du älskade. Mitt hjärta är ett hål... förtvivlad över det. Jag dör nu... men Tillie kommer inte tillbaka. Vad är det som blir bättre av att även jag ska dö? Förlåt, förlåt... stora tårar rullar ner för hans kinder och han skakar uppgivet på huvudet. De sista orden uttalar han med stor sinnesrörelse, orden vibrerar nästan runt väggarna. Robert sitter blickstill, fixerar Kemmler men rör inte en min, de ser på varandra under en olidligt lång tystnad. Roberts läppar kröks sedan till ett hånfullt leende. Kemmler slår ut med händerna i en resignerad gest.

*

- William, nu får du ta plats i stolen, säger vaktchefen.

Kemmler sätts i stolen av två vakter, man sätter på honom remmarna och kontrollerar att kontakterna sitter som de ska. En vakt visar upp ett svart dok, men Kemmler skakar avvisande på huvudet. De övriga konstaplarna ställer upp sig på linje framme vid stolen, tre på var sida. Bakom en skärm till höger står en figur bortvänd, man ser inte hans ansikte men uppenbarligen är det han som ska slå på strömbrytaren. Det är alldeles tyst i lokalen, vilket förstärker ljudet av varje moment. En sista kontroll av kontakterna sker. Kemmler ser rädd ut, han stirrar ut mot de levande och verkar hyperventilera, hans bröst hävs upp och ned på ett okontrollerat sätt. En konstapel tar fram en läderhuva, håller ut kanterna och placerar den över Kemmlers huvud. Den är inte olik de huvudbonader flygare senare kom att använda under första världskriget. Konstapeln nickar till vaktchefen och ställer sig i ledet igen. Vaktchefen tittar mot Kemmler, synar sina män och tittar en kort stund på vittnena. Därefter vänder han huvudet och nickar bort mot bålet.

Det uppstår en kort paus, allt är stilla förutom Kemmler som andas häftigt, bröstet hävs mot de breda läderremmarna. Då hörs ett svagt surrande läte.

Kemmler darrar till i spasmer, bröstet häver sig och han börjar skaka. Ett otäckt gurglande läte kommer ur hans strupe och han får ett vitt skum runt läpparna. Kroppen rister och från hans kropp kommer blodfärgade svettningar, hela huden blir rödaktig och verkar svälla, huden töjs till bristningsgränsen och hans hår och hud blir svedd, som av en osynlig låga. Ljudet upphör plötsligt. Huvudläkaren går fram och kontrollerar Kemmlers hjärtslag och vinkar avvärjande mot båset. Det är klart. Efter en kort stund börjar Kemmlers bröst åter att häva sig, uppenbarligen är andning och hjärtslag åter i gång. Doktorn vinkar mot bödeln, signalerar att det behövs mer ström. Bödeln slår på strömmen och Kemmler börjar åter skaka. En rökslinga slår ut vid hans ben och huvud samtidigt som han tappar kroppskontrollen och släpper sin urin och avföring. Det slår ut en eldslåga från hjälmen samtidigt som ögongloberna tränger ur sina hålor och rullar ner mot kindbenen. Ett högt ihållande ljud som påminner om när man steker bacon hörs under avrättningen och en sötaktig doft av grillat kött fyller rummet. Strömmen slås av och Kemmler sjunker åter ihop i sin stol. Ingen rörelse kan skönjas. Läkaren kontrollerar hjärtslagen med ett stetoskop och vinkar avvärjande mot båset. Sedan går han fram till vaktchefen och viskar något i hans öra, varvid denne nickar. Det tar en stund innan vakterna kan bära iväg den avlidne. Kroppen håller nämligen en temperatur av 60 grader Celsius och är allt för varm att beröra.

Vaktchefen går fram till chefsläkaren.

- Det gick ju bra det här? Vaktchefen ser nöjd ut nu när nervositeten har släppt och tänder en cigarett.
- Ja, bättre än väntat, ler chefsläkaren. "Det är alltid osäkert att prova nåt nytt, men det här gick verkligen lätt och smidigt."

Robert släntrar fram till dem. Han är lite blek om nosen efter det han har bevittnat. Han tar vaktchefen i hand och tackar.

- Nu kan jag sova igen. Rättvisa har äntligen skipats. Det svinet har fått vad han förtjänade. Det enda felet är att det tog slut för fort. Ni kunde gärna ha fått grilla honom en stund till.

Vaktchefen stirrar på honom, oförstående, skakar på huvudet.

- Mr. Ziegler. Vi sysslar inte med sånt. Det är inte tortyr vi håller på med. Det här är den mest humana avrättningsmetod som har uppfunnits.

Robert nickar begrundande, vänder på klacken och går.

@

Texten är utskriven från Poeter.se

Författaren Elina Vacker med Poeter.se id #38005 innehar upphovsrätten